

**T.C.
KİTO BÜYÜKELÇİLİĞİ
TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ**

EKVATOR

YURT DIŐI YATIRIMLAR ÜLKE PROFİLİ

Nisan 2022

İçindekiler

A. EKVATOR İŞ ORTAMI

1. İş Ortamı

a. İş Ortamına İlişkin Genel Göstergeler

- Dünya Bankası Doing Business Raporu Ülke Bilgileri

b. Şirket Kurulumuna İlişkin Mevzuat

- Şirket Kurulumu
- Şube ve Temsilcilik Açma (Yabancı Şirketlere Özel Maddeler)
- Şirket Türleri
- Şirket feshi

c. Vergi Uygulamaları

- Vergi İdaresi
- Vergi Türleri
- Beyan ve Ödeme
- Muhasebe Defterleri ve Finansal Tablolar
- Amortisman

d. Sosyal Güvenlik Uygulamaları

2. Potansiyel Yatırım Alanları

B. YABANCI YATIRIM MEVZUATI VE YATIRIM TEŞVİKLERİ

1. Yabancı Yatırımlara İlişkin Ülke Mevzuatı

a. Genel

Yatırımcı Hakları

b. Yabancı Sermayeye Yönelik Kısıtlamalar

- Yabancıların Gayrimenkul Edinmeleri
- Yabancı Sermayeli Şirketlere Uygulanan Ayrımcılıklar
 - Şirket Kuruluşunda Ayrımcılık
 - Vergi Hukukunda Ayrımcılık
 - Yabancıların Serbest Dolaşımı

2. Yatırım Teşvik Mevzuatı

C. EKVATOR'DAKİ TÜRK YATIRIMLARI

1. Önde Gelen Yatırımlar ve Sektörler Hakkında Bilgilendirme

2. Türk Yatırımcıların Karşılaştıkları Sorunlar

D. EKVATORDAKİ DİĞER ÜLKELERİN YATIRIMLARI (Doğrudan Yabancı Yatırım Verileri)

E. YATIRIMCILAR İÇİN YARARLI BİLGİLER

Yatırım Davaları ve İkili Yatırım Anlaşmaları

Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması

Diğer Hususlar

1. Faydalı Linkler

2. Ulaşılabilecek Hukuki & Mali Danışmanlık Şirket ve Bürolarına İlişkin Bilgiler

A. EKVATOR İŞ ORTAMI

1. İş Ortamı

Ekvator, son yıllarda önemli gelişmeler gösterse de Latin Amerika ülkelerine özgü yapısal sorunlar devam etmektedir. Bürokratik engellerin çokluğu, kanun ve kuralların sıklıkla değişmesi, sermaye hareketlerine yönelik kısıtlamalar bunlardan bazılarıdır. Ekvator, iç ve dış rekabetin yeterli ölçüde olmadığı, kamunun korumacı politikalarının son dönemde azalmakla birlikte halen etkin olduğu bir pazardır. Ekvator ekonomisi, petrol, madencilik (altın, bakır), tarım ürünleri (muz, kakao, kahve, kesme çiçek) ve su ürünleri (karides, ton balığı) ihracat performansına bağlıdır. Ülkede endüstriyelleşme zayıftır.

Diğer taraftan, son yıllarda hükümetin özel sektöre ve yabancı yatırımcılara bakış açısı olumlu yönde bir değişiklik göstermiştir. Ticaret anlaşmaları ve doğrudan yabancı yatırımlar ülke gündeminde daha fazla yer almaya başlamıştır. Yatırımcı çekebilmek için hükümetin çeşitli gayretlerinin yanı sıra hukuki altyapı çalışmaları da devam etmektedir.

Ekvator, Latin Amerika bölgesinin küçük ülkelerinden olmakla birlikte, coğrafi konumu sayesinde ayrıcalıklı bir yere sahiptir. Dünyada en fazla biyoçeşitliliğe sahip ülkelerden biridir. Ülkenin iklimi tarım ürünleri yetiştiriciliğine uygundur. Petrol, altın, gümüş, bakır gibi maden kaynaklarına sahiptir. Özellikle son dönemde Lundin, Schlumberger, DP World gibi uluslararası şirketlerce de yatırım için tercih edilen bir ülke olmuştur.

Ekvator'a dair bir diğer önemli husus, 2000 yılından bu yana resmi para biriminin ABD Doları olmasıdır. Bu sayede Ekvator, bir dönem ülkenin en büyük sorunu olan enflasyondan kurtulmuştur. Dolarizasyon, Ekvator ekonomisi için bir istikrar unsuru olarak görülmektedir. Hükümet, aldığı kararlarla dolarizasyonu korumayı sürdürmektedir.

a. İş Ortamına İlişkin Genel Göstergeler

Dünya Bankası "Doing Business 2020" raporunda Ekvator iş yapma kolaylığında 190 ülke içerisinde 129. sırada yer almıştır (2019 yılında 123. sırada idi). Latin Amerika ve Karayipler Bölgesi'ne bakıldığında ise Ekvator 32 ülke arasında 21. sırada bulunmaktadır. Dünya Bankası ile 2019 yılında başlatılan proje sonunda kurulacak Yatırımda Tek Pencere Sistemi ile Ekvator'da iş kurmanın kolaylaşması beklenmektedir.

10 ayrı ana kategoride gerçekleştirilen değerlendirmenin ayrıntıları aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

DOING BUSINESS - İŞ YAPMA KOLAYLIĞI RAPORU DERECELENDİRMELERİ				
EKVATOR	2020	2019	2018	2017
İŞ YAPMA KOLAYLIĞI - Genel Sıralama	129	123	118	114
İş Kurma	177	168	168	166
İşlem Sayısı	11	11	11	11
Süre (Gün)	48,5	48,5	48,5	48,5
Maliyet (Kişi Başına Gelirin Yüzdesi)	33,0	21,2	21,9	21
Asgari Ödenmiş Sermaye (Kişi Başına Gelirin Yüzdesi)	0	0	0	0
İnşaat İzinlerinin Alınması	114	113	105	76
İşlem Sayısı	17	17	17	15
Süre (Gün)	132	132	132	114
Maliyet (Depo Değerinin Yüzdesi)	1,8	1,9	1,9	0,8

İnşa kalitesi kontrol endeksi (0-15)	8	8	8	8
Elektrik Bağlatma	100	94	85	95
İşlem Sayısı	7	7	7	7
Süre (Gün)	74	74	74	74
Maliyet (Kişi Başına Gelirin Yüzdesi)	602,4	614,7	636,1	606,3
Tarifenin Şeffaflığı ve Tedarik Güvenilirliği Endeksi (0-8)	7	7	7	6
Tapu Siciline Kayıt	73	75	74	69
İşlem Sayısı	8	8	8	7
Süre (Gün)	26	38	38	38
Maliyet (Mülk Değerinin Yüzdesi)	2,1	2,1	2,1	2,1
Arsa Yönetim Kalitesi Endeksi (0-30)	16,5	16	16,5	15,5
Krediye Erişim	119	112	105	101
Yasal Haklar Gücü Endeksi (0-12)	1	1	1	1
Kredi Bilgi Derinliği Endeksi (0-8)	8	8	8	8
Kredi Tescil Kapsamı (Yetişkinlerin Yüzdesi)	0	0	0	0
Kredi Kayıt Bürosu Kapsamı (Yetişkinlerin Yüzdesi)	79,7	73,3	71	58,3
Azınlık Pay Sahibi Yatırımcıların Korunması - Sıralama	114	125	124	118
Vergilerin Ödenmesi - Sıralama	147	143	145	137
Ödeme Sayısı (Yılda)	8	8	10	8
Zaman (Yıl Başına Saat)	664	664	666	664
Toplam Vergi Haddi (Karın Yüzdesi)	34,4	32,3	32,5	32,5
Sınır Ötesi Ticaret - Sıralama	103	109	102	97
İhracat Süresi: Sınır Mevzuatına Uyum (Saat)	96	96	96	96
İhracat Maliyeti: Sınır Mevzuatına Uyum (USD)	560	560	560	560
İhracat Süresi: Evrak Mevzuatına Uyum (Saat)	24	24	24	24
İhracat Maliyeti: Evrak Mevzuatına Uyum (USD)	60	140	140	140
İthalat Süresi: Sınır Mevzuatına Uyum (Saat)	24	24	24	24
İthalat Maliyeti: Sınır Mevzuatına Uyum (USD)	250	250	250	250
İthalat Süresi: Evrak Mevzuatına Uyum (Saat)	120	120	120	120
İthalat Maliyeti: Evrak Mevzuatına Uyum (USD)	75	75	75	75
Sözleşmelerin Uygulanması - Sıralama	96	79	75	96
Süresi (Gün)	523	523	523	588
Maliyet (Talebin Yüzdesi)	27,2	27,2	27,2	27,2
Hukuki Süreç Kalite Endeksi (0-18)	6,5	7,5	7,5	7
İflasın Çözümü	160	158	157	157
Kazanım Oranı (Dolar Başına Cent)	18,3	18,1	17,4	17,7
Süre (Yıl)	5,3	5,3	5,3	5,3
Maliyet (Mülkün Yüzdesi)	18	18	18	18

Kaynak: <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/32436/9781464814402.pdf>

b. Şirket Kurulumuna İlişkin Mevzuat

Ekvator'da şirket kurulumu Şirketler Yasası ile düzenlenmiştir.

Zamandan ve maliyetten tasarruf amacıyla Şirketler, Menkul Kıymetler ve Sigortacılık Denetim Kurulu (Superintendencia de Compañías, Valores y Seguros) tarafından oluşturulan elektronik sistem ve ilgili diğer kuruluşların da bu sisteme entegrasyonu ile birlikte, Ekvator'da şirket kurulumu elektronik olarak yapılabilmektedir.

Kuruluş işlemleri aşağıdaki aşamaları ihtiva eder:

- Şirketler, Menkul Kıymetler ve Sigortacılık Denetim Kurulu internet sitesine (www.supercias.gob.ec) kayıt olunur.
- Şirket kurulum formu ve gerekli belgeler eklenir. Şirket ismi alınır.
- Bankada sermaye entegrasyon hesabı açtırılır.
- Bir noter tarafından gözden geçirilen belgeler onaylanır ve belgelerin imzalanması için tarih belirlenir.
- Şirket kurulumu için bir avukat tarafından imzalı tüzük hazırlatılır.
- Şirketin bulunduğu belediyeden şirketin açılmasına dair izin alınır. <https://pam.quito.gob.ec/PAM/Servicios.aspx>
<https://www.quito.gob.ec/index.php/municipio/270-preguntas-frecuentes-patente>
- Ticaret Sicil Ofisi belgeleri onaylar. <https://www.dinardap.gob.ec/registros-mercantiles-del-ecuador/>
- Şirket kurulumu ulusal bir gazetede yayınlatılır.
- Şirketin resmi temsilcisi belirlenir.
- Gerekli belgeler sistem tarafından Gelir İdaresi'ne (SRI) iletilir. SRI şirket için vergi numarası (RUC) oluşturur. <https://www.sri.gob.ec/web/guest/RUC>
- Sistem şirket kuruluş işlemlerinin sonuçlandığına dair bir dosya numarası oluşturur.

Kaynak: <http://www.supercias.gob.ec/portalConstitucionElectronica/>

Şube ve Temsilcilik Açma (Yabancı Şirketlere Özel Maddeler)

Ekvator'da faaliyetlerde bulunmak isteyen yabancı bir şirketin, Şirketler Kanunu'nun 415. ile 419. maddeleri kapsamında yerel bir şube kurması gerekmektedir. Bu kapsamda, yabancı bir şirketin Ekvator'da faaliyetlerine başlayabilmesi için;

- Şirket, orijin ülkesinde yasalara uygun biçimde kurulu olmalı,
- Şirketin orijin ülkede yasal olarak kurulduğu Ekvator Konsoloslugu'nca belgelenmeli,
- Orijin ülkedeki yasalara ve şirket tüzüğüne göre şirket, şube açma ve uluslararası pazarlarda iş yapma yetkisini haiz olmalı,
- Şirket yönetiminin Ekvator'da şube açılması yönünde karar alınmalı,
- Ekvator'da gerçekleştirilecek tüm faaliyet ve yasal işlemlere yetkili bir sürekli temsilci bulundurulmalı,
- Faaliyetler için yeterli miktarda sermaye bulundurulmalı,
- Yatırım nakden ülkeye giriş yapacaksa, şirketin şube için asgari sermayeyi karşıladığına dair banka evrakı temin edilmelidir.
- Eğer temsilci yabancı ise, Ekvator'da yatırımcı vizesi almalı ve oturma iznine sahip olmalıdır. (Vize 450 ABD Doları)
<https://www.gob.ec/mremh/tramites/concesion-visa-residencia-temporal-inversionista>
- Tüm bu hususlar Şirketler, Menkul Kıymetler ve Sigortacılık Denetim Kurulu'na beyan edilerek, gerekli izin alınmalıdır.
- Yabancı şirket temsilcileri Ticaret Odasına kaydolmalıdır.

- Ekvator'da faaliyet gösteren yabancı şirket, Ekvator'daki faaliyet ve işlemleri Ekvator kanunlarına tabidir.

Şirket Türleri:

Şirketler Yasası'nda beş şirket türü tanımlanmıştır. Bunlar,

1. Kollektif Şirket (Compañia en nombres colectivos)
2. Komandit Şirket (Compañia en comandita)
3. Limited Şirket (Compañia de Responsabilidad Limitada)
4. Anonim Şirket (Compañia Anonima)
5. Karma Şirket (Compañia de Economía Mixta)

ŞİRKET TÜRÜ	ÖRNEK ŞİRKET İSMİ	ŞİRKET KISALTMASI
KOLLEKTİF ŞİRKET	ABC CA	CA
KOMANDİT ŞİRKET	ABC S. en C.	S. en C.
LİMİTED ŞİRKET	ABC CIA. LTDA ABC CIA LTDA ABC C. LTDA	CIA. LTDA CIA LTDA C. LTDA
ANONİM ŞİRKET	ABC S.A. ABC S.A	S.A. S.A
KARMA ŞİRKET	ABC COMPAÑÍA MIXTA COMPAÑÍA MIXTA, ABC	COMPAÑÍA MIXTA COMPAÑÍA MIXTA

Şirket Feshi:

Şirketler,

- Tüzüğünde belirtilen sürenin sona ermesi,
- Merkezinin başka ülkeye taşınması,
- İflas,
- Yasa ve tüzük bağlamında ortaklar kararı,
- Kuruluş amacıyla yürütülen faaliyetlerin sonlanması ya da amacın imkânsız hale gelmesi,
- Şirket sermayesinin en az yüzde 50'sinin kaybı, ya da komandit, limited, anonim ve karma şirketler için rezervlerin tamamının kaybı, sermayenin en az yüzde ellisinin kaybı,
- Yasada belirtilen şirket birleşmeleri,
- Ortak sayısının yasada belirlenen asgari sayının altına düşmesi (altı ay içerisinde tamamlanamaması halinde),
- Kanunda belirli özel hallerin ihlali,
- Yasada belirlenen asgari sermayenin karşılanamaması,
- Üst Kurulun denetim ve kontrollerine engel olmak ya da kararlarına uymamak,
- Kanunda sayılı diğer ihlaller durumlarında fesholunur.

Kaynaklar:

https://www.supercias.gob.ec/bd_supercias/descargas/lotaip/a2/Ley-Cias.pdf

https://www.supercias.gob.ec/bd_supercias/descargas/ss/instructivo_soc.pdf

https://appscvsmovil.supercias.gob.ec/guiasUsuarios/images/guias/cons_elec/MANUAL_USUARIO_CONSTITUCION_ELECTRONICA_USUARIO.pdf

<https://www.gob.ec/scvs/tramites/constitucion-electronica-companias>

<https://sites.google.com/view/inversiones-ec/ingl%C3%A9s?authuser=0>

<https://cuidatufuturo.com/pasos-para-crear-una-empresa-en-ecuador-2/>

<https://www.eluniverso.com/noticias/2018/08/13/nota/6904184/como-crear-empresa-ecuador>

<https://tramitesyrequisitos.com/ecuador/crear-empresa/>

<http://www.lexproec.com/asesoria-legal-en-materia-societaria.html>

<https://www.derechoecuador.com/constitucion-de-companias-en-linea>

c. Vergi Uygulamaları

Gelir İdaresi (SRI), teknik ve özerk bir kurum olarak, iç vergilerin toplanmasından ve uygulamadan sorumludur. Vergi Sistemi, merkezi ve yerel vergileri ihtiva eder.

Merkezi Vergiler: Gelir Vergisi (Impuesto a la Renta), Katma Değer Vergisi (IVA), Özel Tüketim Vergisi (ICE), Veraset Vergisi. Petrol, madencilik ve turizm için özel vergi rejimi mevcuttur.

Yerel Vergiler: Emlak Vergisi, İşlem Vergileri, Patent ve Kayıt Vergileri, Toplam Varlıklar Vergisi. Belediyelerce uygulanır.

Vergi Türleri:**• Gelir Vergisi:**

Şirketler için %25, istisnai hallerde %28; Gerçek Kişiler için Kademeli %0 ila %35'tir.

- Gerçek kişiler ile yerli ve yabancı şirketlere uygulanır. Mali yıl 1 Ocak'ta başlar, 31 Aralık'ta sona erer.
- Vergilendirilebilir toplam gelirden tüm devir, indirim, maliyet, harcama ve kesintiler çıkarılarak vergi matrahı hesaplanır.
- Gerçek kişiler ile şirketler istisnai haller dışında beyan usulüne tabidir.

<https://www.sri.gob.ec/web/guest/impuesto-renta>

- **Katma Değer Vergisi:**

- Mülkiyet transferleri, ithalat, ticaret, tüm alım satım işlemleri, telif hakkı ve sınai mülkiyet hakları işlemleri ve yasada belirtilen hizmetler KDV'ye tabidir.
- %12 ve %0 olmak üzere iki oran mevcuttur.
- Tarım ürünleri, doğal ürünler, işlenmemiş gıdalar, ilaçlar, tohumlar, traktörler, kitaplar, elektrik, hava taşıtları, elektrikli araçlar, LED lambalar, güneş panelleri, ulusal taşımacılık, sağlık, gayrimenkul kiralama, eğitim, güvenlik, kültür ve sanat aktiviteleri, dini faaliyetler ve ihracat ürünleri için KDV oranı %0'dır.
- Elektronik cihazlar, elektrikli ev aletleri, motorlu taşıtlar, motorlu taşıt aksam ve parçaları, tekstil ve hazır giyim, ayakkabılar, işlenmiş gıda ürünleri, alkollü içecekler ve tütün mamulleri, petrol ürünleri, temizlik ürünleri, kozmetik ve cilt bakım ürünleri, oyuncaklar, inşaat malzemeleri, iletişim hizmetleri, turizm için KDV oranı %12'dir.

<https://www.sri.gob.ec/web/guest/impuesto-al-valor-agregado-iva>

- **Döviz Çıkış Vergisi (ISD): (%5)**

- Yurtdışına yapılan parasal transfer veya işlemlere %5 sermaye çıkış vergisi işlemi yapan finansal kuruluşça uygulanır. Tüm gerçek ve tüzel kişiler tarafından ödenir.
- Ekvator Cumhurbaşkanı tarafından 21 Aralık 2021 tarihinde alınan Karar ile, tüm gerçek ve tüzel kişiler tarafından yurtdışına yapılan parasal transfer veya işlemlere uygulanan %5 oranındaki döviz çıkış vergisi, 1 Ocak 2022 itibarıyla çeyreklik dönemlerde %0,25 azaltılarak 2022 yılında 1 puan düşürülecektir. Söz konusu Kararın, Ekvator'daki ithalatçıların üzerindeki yükü azaltması, diğer taraftan, Ekvator'a gelen doğrudan yabancı yatırım miktarını artırması beklenmektedir.
- Ekvator'da yatırım sözleşmesi imzalayan firmalar sermaye malı ve hammadde ithalatında bu vergiden muaftır. Ayrıca, yatırımcılar karlarının en az %50'sini tekrar yatırıma dönüştürmek kaydıyla döviz çıkış vergisinden muaftır.
- Yatırım için sermaye malı ve hammadde ithal edenler ile hammadde ve sermaye malları ithal eden düzenli ihracatçılara, net döviz gelirini göstermeleri şartıyla vergi iadesi yapılır.

- Yatırımın finansmanında yurtdışından kullanılan kredi ödemelerinde sermaye çıkış vergisi istisnası (vergi cennetleri hariç) bulunmaktadır.
- Ekvator Hükümeti, 2 Eylül 2021 tarihinde aldığı Kararla, Ekvator'da faaliyet gösteren yabancı yolcu veya yük havayolu taşımacılığı şirketlerinin yurtdışına para transferi sırasında ödediği %5 oranındaki döviz çıkış vergisini kaldırmıştır. Böylece, Ekvator'da daha fazla havayolu şirketinin faaliyet göstermesi, mevcut şirketlerin ise seferlerini artırması beklenmektedir. Söz konusu gelişme turizm ve taşımacılık sektörleri için olumlu bir hava yaratmıştır.
- Ekvator Cumhurbaşkanı Guillermo Lasso'nun 327 sayılı kararı ile, hidrokarbonlardan, biyoyakıtlardan ve doğal gazdan elde edilen yakıtların ithalatı için alınan döviz çıkış vergisi %5'ten %0'a düşürülmüştür.
- 1 Ocak 2022 itibarıyla, Ekvatorluların yurtdışında kredi kartı veya banka kartı ile yaptıkları alışverişlerde veya ödemelerde yurtdışı döviz çıkış vergisi alınmama limiti 92,46 Dolar artırılarak 5.109,79 ABD Dolarına yükseltilmiştir. Söz konusu limit 2022-2024 yılları arasında geçerli olacaktır. Bahse konu limiti aşan tutarlar için, 2022 yılının ilk çeyreğinde %4,75, ikinci çeyreğinde %4,5, üçüncü çeyreğinde %4,25 ve dördüncü çeyreğinde %4 oranında döviz çıkış vergisi uygulanacaktır.

<https://www.sri.gob.ec/web/guest/impuesto-a-la-salida-de-divisas-isd>

- **Özel Tüketim Vergisi (ICE):**

- Ürüne göre advalorem veya spesifik olarak hesaplanmaktadır.
- Sigaralar, alkollü içecekler, şekerli alkolsüz içecekler, plastik poşetler, tütün ürünleri, parfümler, ateşli silahlar, akkor ampuller, motorlu taşıtlar ve uçaklar için özel tüketim vergisi uygulanmaktadır.
- Ekonomik Kalkınma ve Mali Sürdürülebilirlik Kanunu kapsamında 1 Aralık 2021'den itibaren, elektrikli ve hibrit araçlar, video oyunları, su ısıtıcıları ve su ısıtma sistemleri ve %50'den fazlası doğal içeriğe sahip olan meyve sularından alınan özel tüketim vergisi kaldırılmıştır. Saf alkolün ve alkollü içeceklerin litresinden alınan 7,18 ABD Doları özel tüketim vergisi, 10 Dolara çıkarılmıştır. Endüstriyel biranın litresinden alınan özel tüketim vergisi 13,08 Dolar, el yapımı biranın litresinden alınan özel tüketim vergisi 1,5 Dolar olarak kalmıştır.

<https://www.sri.gob.ec/en/impuesto-consumos-especiales>

Beyan ve Ödeme:

Vergi toplama işlemlerinden sorumlu kurum Gelir İdaresi'dir (SRI).
<https://www.sri.gob.ec/web/guest/home>

Gelir Vergisi beyana tabidir. Beyan dönemi, gerçek kişiler için Mart ayı, tüzel kişiler içinse Nisan ayıdır. Ay içerisindeki son tarihler ise vergi numarasının dokuzuncu hanesine göre değişiklik göstermektedir. Beyan SRI web sayfasından yapılabilmekte, ödemeler anlaşmalı bankalar aracılığıyla gerçekleştirilebilmektedir.

Muhasebe Defterleri ve Finansal Tablolar:

Şirketler Üst Kurulu'nun getirdiği kurallar gereğince, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (IFRS) uygulanmaktadır.

Amortisman:

- Duran Varlık Amortismanı genel olarak:
 - (i) Arsa hariç gayrimenkul için yıllık %5,
 - (ii) Demirbaş (bilgisayar benzeri ekipmanlar hariç) için yıllık %10,
 - (iii) Taşıt, bilgisayar benzeri ekipman için yıllık %20.
- Yatırımların Amortismanı: Faiz, komisyon, sigorta primi, haklar, ticari marka harcamalarına göre değişiklik arz eder.

d. Sosyal Güvenlik Uygulamaları

Ekvator'da sosyal güvenlik uygulamaları Sosyal Güvenlik Enstitüsü'nce (IESS) yürütülür.
<https://www.iess.gob.ec/>

- Şirketlerce istihdam edilen çalışanlarla ilgili olarak,
 - Sigorta Primi İşçi Payı toplam %9,45;
 - Sigorta Primi İşveren Payı ise %11,15'tir.

Contribution Rate (%)			
Concept	Personal	Patronal	Total
INVALIDITY INSURANCE, AGE AND DEATH (12 pension)	6,64	3,1	9,74
ORGANIC LAW OF DISABILITIES	0,1	0	0,1
HEALTH INSURANCE	0	5,71	5,71
WORK RISK INSURANCE	0	0,55	0,55
UNEMPLOYMENT INSURANCE	2	1	3
COUNTRYMEN SOCIAL INSURANCE	0,35	0,35	0,7
ADMINISTRATIVE EXPENSES	0,36	0,44	0,8
TOTAL	9,45	11,15	20,6

- Asgari ücret: Çalışma Bakanlığı, işçi ve işveren temsilcilerinden oluşan komisyonca belirlenmektedir. Asgari ücret 2022 yılında 400 ABD Dolarından 425 ABD Dolarına yükselmiştir. Sektörel değişiklikler söz konusu olabilmektedir.

- Sözleşme Türleri: Hızlı/Zımnî Sözleşme, Deneme Sözleşmesi (en fazla 90 gün), Belirli İş İçin Sözleşme, İşe Bağlı Sözleşme, Duruma Bağlı Sözleşme, Geçici Sözleşme, Mevsimsel Sözleşme.
- Çalışma süresi günlük 8 saat, haftalık 40 saattir. Fazla mesai, ücrete tabidir.
- Yılda bir maaş ve bir asgari ücret tutarında 13. ve 14. maaşlar bulunmaktadır.
- İzin Süresi: Yıllık 15 gün (Beşinci yıldan sonra her yıl için ilave gün)
- Özel şirketler sene sonunda net karın %15'ini çalışanlarına vermek zorundadır.

Kaynak:

- Sosyal Güvenlik Yasası
<http://www.trabajo.gob.ec/wp-content/uploads/2015/11/LEY-DE-SEGURIDAD-SOCIAL.pdf>
- Çalışma Yasası:
<http://www.trabajo.gob.ec/wp-content/uploads/downloads/2012/11/C%C3%B3digo-de-Tabajo-PDF.pdf>
- Çalışma Bakanlığı
<http://www.trabajo.gob.ec>
- Gelir İdaresi Kurumu
www.sri.gob.ec
- Sosyal Güvenlik Kurumu:
<https://www.iesg.gob.ec>
- Şirketler, Menkul Kıymetler ve Sigortacılık Denetim Kurulu
<https://www.supercias.gob.ec>
- Ticaret Sicil İdaresi
<https://www.dinardap.gob.ec/registros-mercantiles-del-ecuador/>

2. Potansiyel Yatırım Alanları

Ekvator'da Türk firmaları için potansiyel yatırım alanlarının başında enerji (petrol, hidroelektrik santrali, termik santral), madencilik (altın, gümüş, bakır), inşaat ve altyapı sektörleri gelmektedir. Ekvator son yıllarda altyapı yatırımlarını (karayolu, liman) artırmıştır. Ayrıca Ekvator, konut inşaatında potansiyeli olan bir ülkedir.

Diğer taraftan, muz, kahve, kakao, çiçek gibi tarım ürünleri ile karides ve ton balığı gibi su ürünlerine yönelik yatırımlar da potansiyel taşımaktadır.

Bununla birlikte, imalat sanayi, demir-çelik, beyaz eşya, gıda-işlenmiş gıda, endüstriyel tarım ve biyoteknoloji alanlarında yatırım imkânları bulunmaktadır.

B. YABANCI YATIRIM MEVZUATI VE YATIRIM TEŞVİKLERİ

1. Yabancı Yatırımlara İlişkin Ülke Mevzuatı

Bu çalışma, T.C. Kito Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği tarafından hazırlanmıştır.

a. Genel

Ekvator Anayasası'nda, devletin yerli ve yabancı yatırımı teşvik edeceği, ulusal kalkınma planları hedefleri doğrultusunda yabancı sermaye yatırımlarının yerli yatırımları tamamlayacağı belirtilmektedir.

Yabancı sermaye mevzuatının yasal çerçevesini Üretim, Ticaret ve Yatırım Yasası belirlemektedir. Yasa 2010 yılında, daha önce dağınık olan düzenlemeleri tek çatı altında toplamıştır. Yasanın amaçları arasında, özel yatırımların teşviki ve düzenlenmesi, ulusal kalkınma planlarına uygun stratejik yatırımların düzenlenmesi yer almaktadır.

Ekonominin üretim ve enerji matrisinin değişimi ve beşeri sermayenin geliştirilmesi Ekvator'un önemli önceliklerindedir.

Yabancı yatırım, yurtdışında yerleşik gerçek ve tüzel kişilerce sahip olunan ya da kontrol edilen ya da yurtdışı sermaye ihtiva eden yatırımlar olarak tanımlanmıştır.

Milli muamele ilkesi geçerlidir. Yerli ve yabancı yatırımcılar ayrımcılık yapılması yasaktır. Yabancı şirketler, Ekvatorlu şirketlerle aynı şartlarda, tam korunma ve güvenlik içerisinde faaliyetlerini yürütürler.

Yatırımcı hakları arasında, üretim ve pazarlama hürriyeti, kamu yönetim prosedürlerine ve denetim kurallarına erişim bulunmaktadır.

Yatırımlar, devletin istihdam yaratımına ve doğayı korumaya yönelik sosyal ve çevresel sürdürülebilir kalkınma politikalarıyla uyumlu olmalıdır.

Yeni yatırımlar kanunda sayılı haller dışında izne tabi değildir.

Yatırım teşvikleri, sektöre, bölgeye ve diğer unsurlara göre değişiklik göstermektedir. Ekonominin gereksinimleri doğrultusunda yabancı yatırımın teşviki önceliklidir.

Yatırımcı mülkiyeti Anayasa kapsamında korunmaktadır. Anayasaya göre, müsadere her çeşidi yasaklanmıştır. Ulusal ya da yabancı yatırımcılara müsadere uygulanamaz.

Gayrimenkul istimlaki Anayasaya uygun olarak yapılır. Değerleme ve ödemeler adil ve telafi edici olmalıdır. Ayrımcılık yapılamaz.

Yatırımcı Hakları:

- Üretim ve ticaret hürriyeti
- Spekülatif uygulamaların, monopol ve oligopollerin, haksız rekabetin önüne geçmek için devlet tarafından alınan yönetim prosedürlerine ve denetim faaliyetlerine erişim hakkı
- Uluslararası anlaşmalar çerçevesinde belirlenen limitler dâhilinde ihracat ve ithalat hürriyeti
- Vergi mevzuatındaki yasal şartlar dikkate alınmak suretiyle yurtdışına kar transferi hürriyeti
- Yasal çerçeveye uyumlu olarak mülkiyet edinimi, transferi, hisse ve hak satışı hakkı
- Finansman kaynağı için ulusal finans sistemi ve menkul kıymet borsasına erişim hakkı

- Promosyon mekanizmalarına, teknik desteğe, iş birliğine, teknolojiye ve benzerlerine erişim hakkı
- Yasalarca belirlenen genel fayda ve teşviklere erişim

Vergi mevzuatı, yasada belirli istisnalar dışında ulusal ve yabancı şirketlere aynı uygulanır. Yerli ve yabancı yatırımlar özellikle iş, çevre, vergi, sosyal güvenlik yasalarına uymakla mükelleftir.

Kaynak:

Üretim, Ticaret ve Yatırım Yasası

<https://www.aduana.gob.ec/wp-content/uploads/2017/05/COPCI.pdf>

b. Yabancı Sermayeye Yönelik Kısıtlamalar

Yüzde yüz yabancı sermayeli olsa dahi yabancı yatırımlara ön izin veya izleme olmaksızın izin verilir (istisnai sektörler hariç).

Yabancı yatırımcılara yönelik yasal bir ayrımcılık bulunmamaktadır.

İstatistiksel bilgi için, yabancı yatırımcılar yatırımlarını Ekvator Merkez Bankası'na kaydettirmelidirler.

Yasaya göre, şirketler her yıl vergi öncesi karlarının %15'ini çalışanlarına dağıtmalıdır.

Franchise faaliyetlerine yönelik özel bir kanun bulunmamaktadır. Lisans ve franchise işlemler için royalti miktarına dair bir sınır bulunmamaktadır. Tüm lisans ve franchise sözleşmeleri Ekvator Fikri Haklar Enstitüsü'ne (IEPI) kaydettirilmelidir:

<https://www.derechosintelectuales.gob.ec/>

2008 Anayasası'na göre, "stratejik sektörler" in yönetimi, düzenlenmesi, denetlenmesi kamunun görevidir. "Stratejik Sektörler" ise enerji (tüm çeşitleri), telekomünikasyon, yenilenebilir olmayan doğal kaynaklar (petrol, doğalgaz, madencilik), petrol taşıma ve rafineri, genetik biyoçeşitlilik ve miras, medya, su ve kanunla belirlenen diğer sektörler olarak ifade edilmiştir.

Son yıllarda, madencilik, ilaç, stratejik planlama, güvenlik malzemeleri ithalatı sektörlerinde yeni kamu şirketleri kurulmuştur. Bu şirketlerin yönetimi ve bütçeleriyle ilgili tedbirler alınmaktadır.

Kaynak:

- Ekvator Anayasası

https://www.oas.org/juridico/pdfs/mesicic4_ecu_const.pdf

i) Yabancıların Gayrimenkul Edinmeleri

Yabancı sermayenin mülk ediniminde, kıyı şeridi ve sınıra 50 km. mesafede olmamak kaydıyla bir sınırlama bulunmamaktadır. Amazonlar, Galapagos Adaları ve koruma altındaki bölgelerde

özel ayrı kısıtlamalar uygulanmaktadır. Ekvator'da mülk ediniminin avukat aracılığıyla yapılması tavsiye edilmektedir.

Mülk Edinimindeki Aşamalar:

- Tapu Kayıttan tapu sicili edinilir.
- Noterde alım satım işlemi yapılır.
- Emlak vergisi ve diğer harçlar ödenir.
- Tapu Sicildeki mülk sahipliği el değiştirir.

Özel Sınırlandırmalar: Kırsal Arazilere ve Atalara Ait Topraklara İlişkin Kanun

<https://www.ambiente.gob.ec/wp-content/uploads/downloads/2018/09/Ley-Organica-de-Tierras-Rurales-y-Territorios-Ancestrales.pdf>

ii) Yabancı Sermayeli Şirketlere Uygulanan Ayrımcılıklar

- Şirket Kuruluşunda Ayrımcılık

Ekvator yasalarında yabancı şirketlere yönelik ayrımcılık bulunmamaktadır. Uygulamada ise, Ekvator iş kültürü birçok konuda ülkemizden farklılık gösterdiğinden, yerel avukat ya da temsilci bulundurmak faydalı görülmektedir.

- Vergi Hukukunda Ayrımcılık:

Yasal olarak bir ayrımcılık olmamakla birlikte, tüm gerçek ve tüzel kişiler için yurtdışına para transferi %5 döviz çıkış vergisine tabidir.

- Yabancıların Serbest Dolaşımı

Türk vatandaşlarının tabi olduğu vize uygulamalarına göre; Umuma Mahsus Pasaport hamilleri 90 güne kadar olan turistik amaçlı seyahatlerinde vizeden muaftır. Hizmet, Hususi ve Diplomatik Pasaport hamilleri 90 güne kadar olan turistik amaçlı seyahatlerinde vizeden muaftır.

Diğer taraftan, 18 Şubat 2022 tarihinde yayımlanan İnsan Hareketliliği Yasasına ilişkin 354 sayılı Karar kapsamında, yabancıların Ekvator'a girişlerinde gerekli olan vizelerin arasına "ticaret eylemleri ve diğer faaliyetler için vize" eklenmiştir. Söz konusu Karar Türk vatandaşlarını da kapsamaktadır.

Bu minvalde, Karar'ın 99. Maddesine göre, insan hareketliliği otoritesinin yetkilerine hanel getirmeksizin, göçmenlik kontrol makamı, yabancı bir kişinin, ticaret ve iş faaliyetleri geliştirmek, şirketler ve gerçek kişilerle temaslar kurmak, idari veya adli işlemleri yürütmek, spor faaliyetleri, gönüllü faaliyetler, araştırma faaliyetleri, akademik veya bilimsel çalışmalar, teknoloji, yenilik, sanat, kültürel faaliyetler ile istihdam ilişkisi olmayan diğer alanlarda faaliyet göstermek için Ekvator topraklarına vardığı tarihten itibaren, istisnai olarak, bir (1) kronolojik yıl içinde kümülatif olarak otuz (30) uzatılmayan gün boyunca kalış izni verebilir.

Söz konusu Karara aşağıdaki internet adresinden erişim imkânı mevcuttur.

https://minka.presidencia.gob.ec/portal/usuarios_externos.jsf

Turistik seyahatler haricinde, ÷lkeye girişten önce Ekvator Konsolosluklarından vize alınmalıdır. Ekvator'da ticari faaliyetler ya da yatırım gerçekleştirecek kişilerin ilgili vize başvurusunda bulunmaları gerekmektedir.

Gelir Sahibi Vizesi:

<https://www.gob.ec/mremh/tramites/concesion-visa-residencia-temporal-rentista>

Yatırımcı Vizesi:

<https://www.gob.ec/mremh/tramites/concesion-visa-residencia-temporal-inversionista>

Kaynak:

<https://www.gob.ec/mremh>

2. Yatırım Teşvik Mevzuatı

Yatırım Teşvik Mevzuatı'nın hukuki çerçevesini Üretim, Ticaret ve Yatırım Kanunu ile Kamu Özel İş birliği ve Yabancı Yatırımı Teşvik Kanunu oluşturmaktadır.

Yabancı yatırımcılar için:

- Yerel sermaye ya da ortaklık şartı bulunmamaktadır.
- Milli muamele ilkesi geçerlidir.
- Yasal mercilerden ön izin gerekmemektedir (istisnalar hariç).
- Müsadere ya da devletleştirme yasaktır.
- Uluslararası Tahkim imkânı (Ülkemizle Ekvator arasında YKTK Anlaşması bulunmadığından bu konu Yatırım Sözleşmesi aşamasında bilahare görüşülmelidir.)
- 15 yıllık Yatırım Sözleşmesi (bir 15 yıl daha yenilenebilmektedir)

Yatırım Sözleşmesi: Yatırım koşullarının garanti altına alınmasını sağlayan ve Ekvator Hükümeti ile yatırımcı arasında imzalanan tercihe bağlı sözleşmedir. Belirlilik sağlaması, yatırımcı haklarını garanti altına alması, anlaşmazlıkların halli mekanizması (tahkim) kurması, sermaye malı gümrük tarifelerini azaltması ya da ortadan kaldırması bakımından önemlidir. Üretim Sektörleri, Büyük Ölçekli Madencilik ve Temel Endüstriler ile diğerleri olmak üzere üç türü bulunmaktadır. Asgari yatırım tutarı ve teşvikler her tür için değişiklik göstermektedir.

Kaynak:

<https://vui.gob.ec/en/incentivos>

<https://www.correosdelecuador.gob.ec/wp-content/uploads/downloads/2018/11/COPCI.pdf>

<http://www.puertodemanta.gob.ec/wp-content/uploads/2016/10/LEY-ORGANICA-DE-INCENTIVOS-PARA-ASOCIACIONES-PUBLICO-PRIVADAS .pdf>

Genel Teşvikler:

- Yeni şirketler için öngör÷len gelir vergisinde 5 yıllık istisna
- Şirket sermayesinin çalışanlarına açılması halinde gelir vergisinin 5 yıl ertelenmesi
- Karın üretim varlıklarına yatırımda kullanılması halinde gelir vergisinde %10 indirim
- Yeşil üretim makineleri için yapılan harcamalara gelir vergisi hesaplamalarında ilave %100 indirim

- Gerçek ve tüzel kişiler için %5 yurtdışına döviz çıkış vergisi bulunmaktadır. Ekvator'da yatırım sözleşmesi imzalayan firmalar sermaye malı ve hammadde ithalatında bu vergiden muaftır. Ayrıca, yatırımcılar karlarının en az %50'sini tekrar yatırıma dönüştürmek kaydıyla döviz çıkış vergisinden muaftır.
- Yatırım için sermaye malı ve hammadde ithal edenler ile hammadde ve sermaye malları ithal eden düzenli ihracatçılara, net döviz gelirini göstermeleri şartıyla vergi iadesi yapılır.
- Yatırımın finansmanında yurtdışından kullanılan kredi ödemelerinde sermaye çıkış vergisi istisnası (vergi cennetleri hariç)

Öncelikli Sektörlere Teşvikler

Öncelikli Sektörler: Taze, dondurulmuş veya endüstriyel gıdalar, petrokimyasallar, metal işleme, ormancılık ve tarımsal ormancılık, turizm, ilaç, yenilenebilir enerji, biyoteknoloji ve uygulanan yazılım, lojistik ve ithal ikame sektörleri (temel kimyasal maddeler, zirai ilaçlar, sabun, deterjan, parfüm ve kozmetik preparatlar, radyo, televizyon, pil, giyim ve tekstil, kimyasal ürünler, deri ayakkabı, seramik ürünler, ev aletleri).

- Gelirin, öncelikli sektörlerde tamamıyla yeni yatırımlara kullanılması halinde Kito ve Guayaquil dışındaki şehirlerde 12 yıl gelir vergisi istisnası, Kito ve Guayaquil için 8 yıl gelir vergisi istisnası
- Yeni ve üretken duran varlık harcamaları için 5 yıl boyunca ilave %100 indirim (gelir vergisi hesaplamalarında)
- Bir yılın üzerinde yazılım geliştirme ve teknoloji projelerinde gelir vergisi istisnası
- Bir yılın üzerinde ormancılık, tarımsal ormancılık üretim projelerinde gelir vergisi istisnası

Temel Endüstri Teşvikleri:

Temel Endüstriler: Bakır ve alüminyum arıtma ve izabe, yassı çelik üretimi için çelik dökümhanesi, petrol rafineri, petrokimya, kâğıt, gemi inşa ve tamir.

- Temel Endüstrilerde 10 yıl gelir vergisi istisnası (sınır illerinde ilave 5 yıl)

KOBİ Teşvikleri:

KOBİ'lerin teknik eğitim, araştırma, inovasyon, pazar ve rekabetçilik araştırması, yeni pazarlara açılmak için seyahat, konaklama ve ticari tanıtım harcamalarına ilave %100 indirim (gelir vergisi hesaplamalarında)

Özel Ekonomik Kalkınma Bölgeleri (ZEDE) Teşvikleri:

Ekvator'da Manabi'de Eloy Alfaro ZEDE, Imbabura'da Yachay ZEDE, Pichincha'da Quito ZEDE, Guayas'ta Litoral ZEDE ve Guayas'ta Posorja ZEDE olmak üzere beş özel ekonomik kalkınma bölgesi bulunmaktadır. Söz konusu bölgeler sanayi, lojistik ve teknoloji alanında yatırımcılara çeşitli kolaylıklar sağlamaktadır:

- 10 yıl boyunca gelir vergisi muafiyeti, daha sonra eşit sürelerde %10'ar gelir vergisi indirimi
- İthal ürünler için gümrük vergisi istisnası
- Hammadde, makina ve hizmetler için KDV istisnası
- İştigal alanıyla ilgili mal ve hizmet ithalatında Sermaye Çıkış Vergisi istisnası
- Dışsal finansal işlemlerle ilgili vergi istisnası

Az Gelişmiş Bölge Teşvikleri

Ücret, maaş, sosyal yardım, yeni istihdam oluşturulması harcamalarına 5 yıl boyunca ilave %100 indirim (gelir vergisi hesaplamalarında)

Kaynak:

<https://vui.gob.ec/en/incentivos>

C. EKVATOR'DAKİ TÜRK YATIRIMLARI

1. Önde Gelen Yatırımlar ve Sektörler Hakkında Bilgilendirme

Ekvator'da bugüne kadarki en önemli Türk yatırımı, Yıldırım Holding şirketi Yılport tarafından gerçekleştirilmekte olan 750 milyon ABD Doları tutarındaki Bolivar Limanı yatırımıdır. Yatırım kapsamında, limanın geliştirilmesi, derinleştirilmesi, modernize edilmesi karşılığında 50 yıllık işletme imtiyazı elde edilmiştir. Anılan liman Ekvator'un ikinci önemli limanı olup, ağırlıklı olarak muz ihracatında faaliyet göstermektedir. Hinterlandında Ekvator'un güney bölgeleri yer almaktadır. Yatırıma dair imza töreni 2016 yılı Ağustos ayında Machala'da gerçekleştirilmiştir. 2017 yılı Mart ayında limanın devri gerçekleştirilmiştir. Söz konusu yatırım sadece Ekvator için değil tüm Latin Amerika Bölgesi ölçeğinde çok önemli bir Türk yatırımıdır. Ekvator özelinde ise, başlangıç düzeyindeki ekonomik ilişkilerin geliştirilmesinde öncü olacağı değerlendirilmektedir.

LC Waikiki hazır giyim firması, 2021 yılında Kito'daki ilk mağazasını distribütörlük yoluyla açmıştır.

Diğer taraftan, Ekvator'da Türk girişimciler tarafından yapılan ulusal yatırımlar (madencilik, muz yetiştiriciliği) bulunmaktadır.

2. Türk Yatırımcıların Karşılaştıkları Sorunlar

Ekvator'da Türk yatırımcılara özel sorunlar bulunmamakla birlikte, asgari ücretin yüksek olması nedeniyle maliyetlerin artması, şirket kurulumundaki bürokratik engeller, nitelikli insan kaynakları eksikliği, iş yapma kültürünün pratik olmaması, gümrük vergilerinin yüksek olması, ülke ekonomisindeki istikrarın petrol fiyatlarına bağlı olması Ekvator'a yatırım yapılmasında engeller oluşturmaktadır.

D. EKVATOR'DAKİ DİĞER ÜLKELERİN YATIRIMLARI (Doğrudan Yabancı Yatırım Verileri)

ÜLKE	2018	2019	2020	2021
AMÉRICA	881.517	524.287	586.839	356.103
Estados Unidos de América	60.027	74.377	86.793	83.319
COMUNIDAD ANDINA 2/	97.302	30.874	15.417	24.019
Bolivia	1	2	328	40
Colombia	17.818	13.402	17.533	19.297
Perú	11.709	2.271	-3.122	2.843
Venezuela	67.774	15.199	678	1.839
RESTO DE AMERICA	724.188	419.035	484.629	248.764
Antillas Holandesas	300	100	90	0
Argentina	8.654	11.614	12.295	10.188
Bahamas	1	9.000	0	326
Barbados	-187	-9	-214	-214
Belice	0	1	0	0
Bermudas	199.758	204	13.417	13.429
Brasil	68	18	-391	271
Canadá	197.611	261.625	319.303	31.448
Chile	37.096	19.844	31.760	38.891
Costa Rica	3.368	4.929	17.818	85.021
Curazao	0	0	0	0
Islas Caimán	111.391	31.555	0	0
Islas Vírgenes	-5.187	8.017	1.136	6.701
México	61.682	6.044	-1.795	36.625
Panamá	4.486	39.213	21.303	19.108
República Dominicana	0	2	0	3.170
Uruguay	90.406	26.790	62.195	1.806
Diğer Ülkeler	14.741	89	7.714	1.994
EUROPA	447.507	357.983	418.565	153.254
Alemania	22.566	45.087	65.835	41.875
Austria	1	0	0	0
Bélgica y Luxemburgo	8.837	-148	-1.139	-4.874
Dinamarca	0	1.805	36	3.830
Eslovenia	0	1	1	0
España	169.212	149.250	234.567	-27.957
Finlandia	0	1	0	0
Francia	27.902	4.079	-15.357	25.233
Holanda	154.038	90.190	-18.244	-19.653
Inglaterra	31.061	33.473	105.808	39.428
Irlanda	29	2	1.800	500
Islandia	0	0	0	0
Italia	12.659	14.266	10.377	10.048
Lituania	0	0	1	0
Noruega	0	0	0	0
Rumania	1	0	85	0
Suecia	2.610	6.341	870	1.187
Suiza	15.029	8.604	31.424	80.785
Diğer Ülkeler	3.561	5.034	2.501	2.852
ASIA	68.268	35.666	62.074	83.268
China	61.161	28.271	57.677	75.894
Chipre	0	0	0	0
Corea del Sur	243	661	2	31
Filipinas	0	1	0	0
Israel	126	7	76	254
Japón	0	114	2.996	1.215
Rusia	275	2.595	-13	-32
Singapur	2.642	3.865	145	5.205
Taiwán	0	0	0	0
Diğer Ülkeler	3.821	152	1.191	701
AFRICA	-8.199	78	15	2
Argelia	0	2	5	0
Guinea Ecuatorial	0	0	0	0
Liberia	-8.218	0	0	0
Diğer Ülkeler	19	76	10	2
OCEANÍA	894	35.793	-2.898	8.618
Australia	-520	-3.069	-2.907	-1.383
Islas Salomón	0	0	10	0
Nueva Zelanda	1.414	38.861	0	10.000
Samoa	0	0	0	0
Diğer Ülkeler	0	0	0	0
Diğerleri	-1.289	20.711	39.598	19.350
TOTAL	1.388.697	974.517	1.104.194	620.595

Kaynak: Ekvator Merkez Bankası

<https://www.bce.fin.ec/index.php/component/k2/item/298-inversi%C3%B3n-extranjera-directa>

Bu çalışma, T.C. Kito Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği tarafından hazırlanmıştır.

E. YATIRIMCILAR İÇİN YARARLI BİLGİLER

Yatırım Davaları ve İkili Yatırım Anlaşmaları

Ekvator, yatırım anlaşmalarına aykırılık iddiasıyla açılan uluslararası davalara en çok konu olan ülkeler arasında, mevcut 25 dava ile 13. sırada yer almaktadır. Bu davalardan 6'sının Ekvator lehine, 8'inin Ekvator aleyhine, 3'ünün uzlaşma ile sonuçlandığı, 8'inin ise devam ettiği bilinmektedir. Söz konusu 25 davanın 16'sı ABD'li, 4'ü Kanadalı, 3'ü İspanyol, 1'i Bolivyalı, 1'i ise Bahamalı şirketlerce açılmıştır. Anılan 25 dava, Dünya Bankası Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü için Uluslararası Merkez (ICSID) ve Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu (UNCITRAL) Tahkim Kuralları çerçevesinde ele alınmaktadır. Ekvator aleyhine açılan davaların çoğu enerji ve madencilik sektörlerinde faaliyet gösteren şirketlerce açılmıştır.

Ekvator hükümeti yatırım anlaşmalarında uluslararası tahkimi sorgulayan bir tutum içerisinde olduğundan, son olarak mevcut 16 anlaşmasını Mayıs 2017'de iptal etmiştir. Söz konusu ülkelere ilave olarak ülkemiz ile de ikili yatırım anlaşması görüşmeleri başlatılmasını teminen anılan ülkelere yeni anlaşma metni göndermiş ancak Ekvator tarafından iletilen metin bahse konu ülkelere kabul edilmemiştir. Ekvator hükümeti, yatırımlara yönelik davaların tahkim mercii olarak Ekvator ulusal mahkemelerini, taraflar arasında mutabık kalınmış kuruluşları (AB-Kanada örneğinde olduğu gibi), Ekvator'daki tahkim merkezlerini ve Latin Amerika'daki bölgesel kuruluşları kabul etmektedir. UNCTAD verilerine göre Ekvator toplam 25 ülkeyle ikili yatırım anlaşmasını sonlandırmıştır.

Ekvator, 21 Haziran 2021 tarihinde, Uluslararası Yatırım Anlaşmazlıkları Çözüm Merkezine (ICSID) katılım sözleşmesini imzalamıştır. Sözleşmeyi imzalayan 164. ülke olan Ekvator, yatırımcılara güven vermek ve doğrudan yabancı yatırım çekmek adına önemli bir adım atmıştır.

Kaynak: <https://investmentpolicy.unctad.org/investment-dispute-settlement/country/61/ecuador/respondent>

<https://investmentpolicy.unctad.org/international-investment-agreements/countries/61/ecuador>

<https://www.primicias.ec/noticias/economia/tratados-bilaterales-inversion-ecuador/>

Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması (ÇVÖ)

ÇVÖ taslağımız 2014 Ekim ayında Ekvator tarafına sunulmuş olup 2014 Aralık, 2015 Ocak veya Nisan aylarında ilk müzakerelerin yapılması önerilmiştir. JETCO üçüncü teknik toplantısında Ekvator'un müzakerelere başlanmasını teminen öncelik tespit çalışması içinde olduğu tarafımıza belirtilmiştir. Bu hususta da Ekvator tarafınca gelişme kaydedilememiştir.

Diğer Hususlar:

- **İkili Temaslar:** İki ülke özel sektör kuruluşları ve iş çevreleri arasındaki temasların artırılması ihtiyacı gözlemlenmektedir. TİM, DEİK, TOBB ve müteahhitlik heyetlerinin Ekvator ziyaretlerinin sıklaştırılması iki ülke ticari ve ekonomik ilişkilerine önemli katkı sağlayacak, ülkemizin, Ekvator'un geleneksel ticaret ortaklarına iyi bir alternatif olduğu gösterilecektir. Ayrıca, bölgeye yapılan fiziki ve sanal ticaret heyetlerine Ekvator'un da dâhil edilmesinde fayda görülmektedir.
- **Türk Hava Yolları (THY):** Bölgeye yönelik THY uçuşlarının artırılması tüm sektörlerde Ekvator pazarına erişimimizi pozitif yönde etkileyecektir.
 - THY İstanbul-Bogota/Panama seferinin, Ekvator bağlantılı çok sayıda müşterisi olduğu THY Bogota Ofisi'nden teyit edilmiştir. Bu husus da dikkate alınarak Ekvator'a doğrudan uçuşların başlatılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir. Öte yandan, THY'nin İstanbul-Bogota/Panama haftalık sefer sayısını artırmasının pazara giriş açısından olumlu katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.
 - Ayrıca, Ekvator ile "Open Skies" anlaşması imzalanması ülkemizle Ekvator arasındaki ticaret ve turizme önemli katkı sağlayacaktır.
- **Turkish Cargo:** 19 Şubat 2018 tarihinden bu yana Ekvator'un başkenti Kito'ya charter modunda kargo taşımacılığı gerçekleştiren Turkish Cargo, Ekvator yetkili makamlarından işletme izni alması sonucunda, İstanbul-Kito-İstanbul hattında düzenli olarak kargo taşımacılığı gerçekleştirme hakkı elde etmiştir. Bahse konu uçuşlar, haftada 4 gün, Boeing 777 tipi uçakla gerçekleştirilecektir. Ulusal Sivil Havacılık Konseyi'nin Kararı Resmi Gazete'de yayımlanmış olup bahse konu Karara aşağıdaki internet adresinden erişim imkânı mevcuttur.

<https://www.registroficial.gob.ec/index.php/registro-oficial-web/publicaciones/registro-oficial/item/16393-registro-oficial-no-32>

- **IADB:** Inter-Amerika Kalkınma Bankası'nca (IADB) finanse edilen bölgedeki pek çok kalkınma ve altyapı projesinde Türk firmalarının mal ve hizmet tedarikçisi olabilmesini teminen, ülkemizin IADB'ye "borçlanıcı olmayan üye" olmasının özellikle inşaat malzemeleri ihracatımız bakımından önemli olduğu değerlendirilmektedir.

Borçlanıcı üyeler için bir finansal ve teknik destek mekanizması olan IADB, borçlanıcı olmayan ülkeler için ise bölgeyle ticaret ve yatırım fırsatlarını artırma, iki taraflı programların ötesinde bir birliktelik ve iş birliği imkânı sunmaktadır. Üyeliğin bir diğer getirisi ise, IADB'ce finanse edilen projelere yalnızca üye ülkelerden tedarikçilerin mal ve hizmet sağlayabilmesidir.

Diğer taraftan, IADB'de sadece üye ülke vatandaşları istihdam edilmektedir. IADB, üye ülkelerle ayrıca, bankanın projeleri, faaliyetleri ve alım fırsatları konularında bilgi paylaşımında bulunmaktadır.

Bu bağlamda, Müşavirliğimize göre, ülkemizce Inter Amerika Kalkınma Bankası'na (IADB) üye olunması Türk şirketleri için özellikle inşaat firmalarımız ile inşaat malzemeleri ihracatçılarımız için çeşitli ticaret ve yatırım fırsatları doğurabilecektir.

Hâlihazırda borçlanıcı ve borçlanıcı olmayan ülkeler aşağıdaki gibidir:

- **Borçlanıcı ülkeler:** Arjantin, Bahamalar, Barbados, Belize, Bolivya, Brezilya, Şili, Kolombiya, Kosta Rika, Dominik Cumhuriyeti, Ekvator, El Salvador, Guatemala, Guyana, Haiti, Honduras, Jamaika, Meksika, Nikaragua, Panama, Paraguay, Peru, Surinam, Trinidad ve Tobago, Uruguay, Venezuela.
- **Borçlanıcı Olmayan Ülkeler:** ABD, Kanada, Japonya, İsrail, G. Kore, Çin, Avusturya, Belçika, Hırvatistan, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Almanya, İtalya, Hollanda, Norveç, Portekiz, Slovenya, İspanya, İsveç, İsviçre, Birleşik Krallık.

1. Faydalı Linkler

- Üretim, Dış Ticaret, Yatırım ve Balıkçılık Bakanlığı: <http://www.produccion.gob.ec/>
- Dışişleri ve Göç Bakanlığı: <https://www.cancilleria.gob.ec/>
- Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı: <https://www.agricultura.gob.ec/>
- Ulaştırma ve Bayındırlık Bakanlığı: <https://www.obraspublicas.gob.ec/>
- Ekonomi ve Maliye Bakanlığı: <https://www.finanzas.gob.ec/>
- Çevre Bakanlığı: www.ambiente.gob.ec/
- Halk Sağlığı Bakanlığı: www.salud.gob.ec/
- Turizm Bakanlığı: <https://www.turismo.gob.ec/>
- Eğitim Bakanlığı: <https://educacion.gob.ec/>
- Kültür ve Miras Bakanlığı: <https://www.culturaypatrimonio.gob.ec/>
- Hükümet Bakanlığı: <https://www.ministeriodegobierno.gob.ec/>
- Millî Savunma Bakanlığı: www.defensa.gob.ec/
- Ekonomik ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı: <https://www.inclusion.gob.ec/>
- İmar ve İskan Bakanlığı: <https://www.habitatyvivienda.gob.ec/>
- Enerji ve Yenilenemeyen Doğal Kaynaklar Bakanlığı: <https://www.recursosyenergia.gob.ec/>
- Çalışma Bakanlığı: <http://www.trabajo.gob.ec>
- Hidrokarbonlar Sekreteryası: <http://www.secretariahidrocarburos.gob.ec/#>
- İnsan Hakları Sekreteryası: <https://www.derechoshumanos.gob.ec/>
- Spor Sekreteryası: <https://www.deporte.gob.ec/>
- Ekvator Merkez Bankası: www.bce.fin.ec/
- Şirketler, Menkul Kıymetler ve Sigorta Denetim Kurulu: <https://www.supercias.gob.ec/portalscv3/>
- Bankacılık Denetim Kurulu: <https://www.superbancos.gob.ec/bancos/>
- Bitki ve Hayvan Sağlığı Düzenleme ve Denetim Ajansı: www.agrocalidad.gob.ec/
- Sıhhi Düzenleme, Denetim ve Gözetim Ulusal Ajansı: www.controlsanitario.gob.ec/servicios/
- Ekvator Akreditasyon Kurumu (SAE): www.acreditacion.gob.ec/
- Ekvator Fikri Haklar Kurumu: <https://www.derechosintelectuales.gob.ec/>
- Ekvator Elektrik Kurumu: <https://www.celec.gob.ec/#>
- Ekvator Ulusal Gümrük Hizmetleri İdaresi (SENAE): <https://www.aduana.gob.ec/>
- Ekvator Standardizasyon Hizmetleri Kurumu (INEN): www.normalizacion.gob.ec/
- Ekvator Gelir İdaresi (SRI): www.sri.gob.ec/web/guest/home
- Ekvator Sosyal Güvenlik Enstitüsü: <https://www.iess.gob.ec>

Bu çalışma, T.C. Kito Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği tarafından hazırlanmıştır.

- Elektrik Düzenleme ve Kontrol Ajansı: <https://www.regulacionelectrica.gob.ec/>
- Ekvator İş Komitesi: <http://cee.org.ec/>
- Ekvator Sanayi ve Üretim Odası: <http://www.cip.org.ec/>
- Ekvator Elektronik Ticaret Odası: <http://cece.ec/>
- Kito Ticaret Odası: <https://ccq.ec/>
- Guayaquil Ticaret Odası : <http://www.lacamara.org/website/>
- Cuenca Ticaret Odası: <http://www.cccuenca.com.ec/>
- Manta Ticaret Odası: <http://www.ccm.org.ec/>
- Pichincha Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler Odası: <https://www.capeipi.org.ec/>
- Guayaquil Sanayi Odası: <https://www.industrias.ec/>
- Sanayi, Üretim ve İstihdam Odası: <https://www.cipem.org.ec/>
- Ekvator İnşaat Sanayii Odası: <http://www.camicon.ec/>
- Guayaquil İnşaat Odası: <http://www.cconstruccion.net/inicio.html>
- Ulusal Balıkçılık Odası: <https://camaradepesqueria.ec/>
- Ekvator Ton Balığı Sanayicileri ve İşleyicileri Odası <http://ceipa.com.ec/>
- Ekvator Plastikçiler Birliği (ASEPLAS): <http://www.aseplas.ec/>
- Otomotiv Şirketleri Birliği: <https://www.facebook.com/AEADE.EC/>
- Ekvator Tekstil Sanayicileri Derneği: <https://www.aite.com.ec/>
- Muz İhracatçıları Birliği: <http://www.aebe.com.ec/>
- Ekvator Değirmenciler Birliği: <http://www.asemol.com/>
- Çiçek Üreticileri ve İhracatçıları Birliği: <https://expoflores.com/>
- Ekvator Kakao İhracatçıları Ulusal Birliği: <http://www.anecacao.com/>
- Bankalar Derneği: <http://asobanca.org.ec/>
- Ekvator Gayrimenkul Geliştiricileri Derneği: <https://apive.org/>
- Ekvator İhracatçılar Federasyonu: <http://fedexpor.com/>
- Ekvator Tıbbi Ürünler İthalatçıları ve Dağıtıcıları Birliği: <https://www.facebook.com/asedimecuador/>

2. Ulaşılabilecek Hukuki& Mali Danışmanlık Şirket ve Bürolarına İlişkin Bilgiler

- Şirket Adı: Puente & Asociados Estudio Jurídico
Yetkili: Dr. Miguel Angel Puente
E-posta: miguelp@puenteasociados.com
secretaria@puenteasociados.com
Web sitesi: www.puenteasociados.com
Adres: Av. 6 de Diciembre N34-360 y Portugal, esquina. Edificio ZYRA, Piso 13,
Oficinas 1303-1306 Código Postal: 170504 Quito – Ecuador
Tel: (+593) (2) 4505533, 4505534, 4505535, 4505536, 4505537
- Şirket Adı: Noboa, Pena & Torres (NPT) Abogados Ecuador
Yetkili: Patricia Pena Romero, Gonzalo Noboa Baquerizo, Marcelo Torres Bejarano,
Sebastian Cortez Merlo
E-posta: info@legalecuador.com; mcedeno@legalecuador.com
Web sitesi: www.legalecuador.com

Kito Adres: Av. Republica de El Salvador N36-230 y Av. Naciones Unidas, Edificio Citibank, Piso 2 Quito, Ecuador
Guayaquil Adres: Junin 114 y Malecon Simon Bolivar, Edificio Torres del Rio, piso 8 Guayaquil, Ecuador
Kito Tel: (+593) (2) 2970193, 2970195, 2970198
Guayaquil Tel: (+593) (4) 2300 814

- Şirket Adı: Villagran-Lara Abogados (VL Abogados)
Yetkili: Dr. Hector Villagran-Lara
E-posta: contact@villagranlara.com
Web sitesi: <http://www.villagranlara.com/>
Adres: Calle 3a No. 604-A y Las Monjas Guayaquil, Ecuador
Tel: (+593)967858156 (mobil)
(+593)986645166 (mobil)
(+593) (4) 2851462
(+593) (4) 2888252

- Şirket Adı: Almeida Guzman & Asociados
Yetkili: Diego Almeida Guzman
E-posta: law@almeidaguzman.com
dalmeida@almeidaguzman.com
Web sitesi: www.almeidaguzman.com
Adres: Whympner No. 27-70, y Orellana Edificio SASSARI, Piso 8. Quito, Ecuador
Tel: (+593) (2) 292-8115
(+593) (2) 292-8148
(+593) (2) 292-8181

- Şirket adı: Perez, Bustamante & Ponce Abogados
Yetkili: Diego Perez Ordonez
Websitesi: <https://www.pbplaw.com/es/>
Kito Adres: Av. República de El Salvador
N36-140, Edif. Mansión Blanca, Código postal: 170505 Quito, Ecuador
Guayaquil Adres: Av. Francisco de Orellana.
Edificio Las Cámaras, Torre B, Oficina 904.
Kito Tel: (+593) (2) 400 7800
(+593) (2) 382 7640 al 48
Guayaquil Tel: (+593) (4) 370 7960